

COLOFON

Redactie: Arnold Croezen, Jeroen Farla, Linda Mäki,
Janneke van Kammen, Lennart Rijks, Lenny van Pouderoijen,
Annemee Siersma, Krista Teunis

Eindredactie: Linda Mäki en Donald Suidman

Ontwerp en opmaak: Rimke Bartels, Twinmedia bv

Uitgever: Donald Suidman, Pienter Publishers

 Facebook: Grej of the day – kennis is cool
www.grejoftoday.nl

ISBN 9789493171329

© 2021 Pienter Publishers

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

GOTD

GREJ OF THE DAY

Onderbouw

Inhoud

WOW!

Wat is Grej of the day?	8
Aanpassingen voor de onderbouw	10
Zo geef je de les	10
Aantekeningen maken	12
Hoe begin je op jouw school?	12
Zelf lessen maken	12

> DE 50 LESSEN 14

● appel ● artis ● astronaut ● bakker ● baksteen ● circus ● dierenarts ● dobbelsteen ● duikboot ● ei ● film ● geboorte ● huis ● judo ● kasteel ● kikker ● klavertje vier ● lieveheersbeestje ● luchtballon ● max velthuijs ● mier ● mus ● museum ● panda ● pannenkoek ● papegaai ● papier ● pauw ● piano ● piraten ● pizza ● plastic soep ● poep ● politie ● post ● schelpen ● schoenmaker ● skelet ● skiën ● slak ● strandjuttten ● suikerfeest ● tandwielen ● tong ● vlaggen ● wind ● wol ● zebrapad ● zeilboot ● zwemmen

Bronnen	115
Meer weten over Grej of the day?	116

LEERLINGEN DIE 'WOW!' ZEGGEN IN JE LES

WOW!

Het idee van Grej of the day kreeg ik zomaar op een dag. Plotseling en uit het niets. Maar wel op een moment dat ik het het hardst nodig had. Ik worstelde al een tijd met de vraag hoe ik álle leerlingen zou kunnen bereiken en enthousiasmeren. Niet een paar leerlingen, maar allemaal!

Het frustreerde me dat het niet lukte, wat ik ook probeerde. Altijd waren er flink wat leerlingen die geen antwoord hadden op de vraag 'Wat heb je vandaag geleerd?'. 'Gewoon', zeiden ze dan. 'Niks bijzonders.' Dat doet elke leerkracht pijn.

Al gauw nadat ik Grej of the day introduceerde – in dit boek wordt uitgelegd hoe het werkt – waren mijn microlessen het enige waar mijn leerlingen over spraken. Ze bestormden me op het schoolplein met antwoorden op het raadsel van gisteren en 's middags kwamen ze thuis met een enorm verlangen om alles opnieuw te vertellen en de familie te laten zien wat ze hadden geleerd. 'Pap, vandaag hadden we het over de cheeta. Wist je dat ... 'of 'Mam, wat weet jij van Marie Curie?'

Een Grej of the day is een soort microles waarmee ik zelf in Zweden tien jaar lang elke dag ben begonnen. De microlessen duren acht tot tien minuten en zetten de toon voor de dag. De inhoud moet interessant en spannend zijn en moet nieuwsgierigheid en inspiratie opwekken. De les begint met een raadsel en eindigt altijd met wow!-feiten.

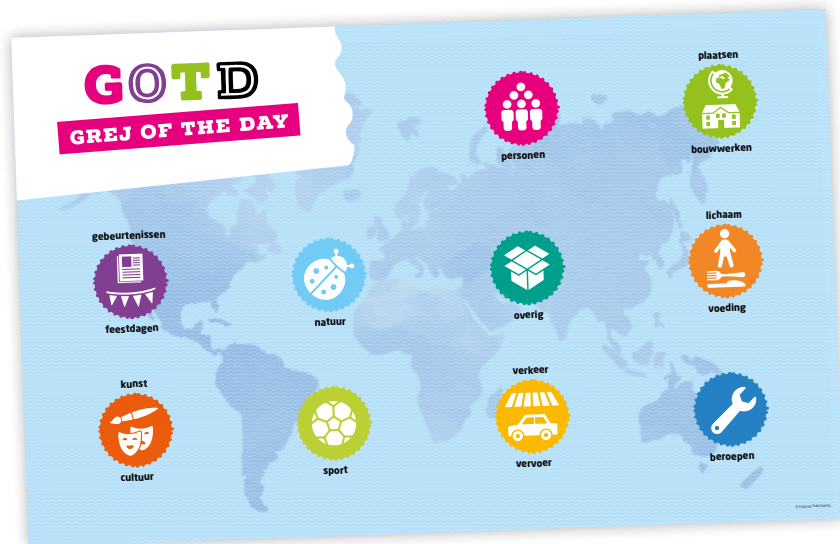
Micael was dertig jaar leerkracht. In 2009 ging hij aan de slag met zijn microlessen. **Grej of the day** verspreidde zich snel over Scandinavië. In 2015 werd hij uitgeroepen tot beste leerkracht van Zweden en in 2019 tot beste spreker van Zweden. Momenteel is hij fulltime schrijver en internationaal veelgevraagd spreker.

Grej of the day is razendsnel populair geworden in Zweden, Nederland, België en daarna ook de rest van de wereld. De bovenbouw en middenbouw zijn er al mee aan de slag. En nu is er eindelijk een boek voor de onderbouw.

In dit boek leg ik uit hoe de methode werkt en hoe je er het maximale effect mee bereikt: leerlingen die 'wow!' zeggen in je les.

Ik wens je veel plezier en inspiratie met deze vijftig microlessen. Hopelijk smaken ze naar meer.

Micael Hermansson,
Zweden, augustus 2021

Wat is Grej of the day?

Grej of the day is bedacht door de Zweedse leerkracht Micael Hermansson. Grej is Zweeds voor 'ding'. Het is dus het 'ding van de dag'.

Hermansson, gek op boeken en *nerdy* feiten, besloot op een dag om zijn leerlingen te trakteren op een korte les over zomaar iets interessants. Maar eerst schreef hij een raadsel op het bord: Waarom eten de ijsberen de pinguïns niet op? Er gebeurde iets verrassends. Zijn normaal erg drukke klas viel ineens stil. De kinderen lazen het raadsel. En toen gingen ze met elkaar overleggen.

De volgende dag gaf hij een les over de Zuidpool. Hij vertelde over de race tussen Amundsen en Scott die allebei als eerste het uiterst zuidelijke puntje wilden bereiken. Amundsen won. Onder meer omdat hij zijn sledes door honden liet trekken. Scott gebruikte pony's, en die overleefden de kou niet.

De les was zo'n groot succes dat hij besloot om elke dag zo iets te doen. En snel had hij een recept te pakken waarvan hij pas jaren later begreep waarom het zo goed werkt. Hij had namelijk zonder dat hij het wist een paar ijzersterke ingrediënten gebruikt:

1 EEN RAADSEL

Het raadsel, dat je een dag van tevoren meegeeft, is een soort cliffhanger. Het blijft aan je knagen, het zet je hersens aan. En daardoor komen de kinderen nieuwsgierig op school: wat gaan we vandaag leren? Het raadsel houdt niet alleen de kinderen bezig, maar ook hun ouders.

2 DE KORTE LES

De les duurt acht tot tien minuten, kort genoeg om vrijwel iedereen erbij te houden. Voor zo'n korte les moet je inzoomen op een klein onderwerp. Klein genoeg om in acht minuten iets gaafs over te vertellen: interessante feiten verpakt in een goed lopend verhaal.

Je kunt een onderwerp kiezen dat bij je thema past, bijvoorbeeld om het thema mee af te trappen. Je kunt ook – en zo was Grej of the day aanvankelijk bedacht – willekeurig onderwerpen kiezen. Dan houd je het verrassend.

Meestal krijg je allerlei vragen. Die kun je beantwoorden. Of je maakt er een cliffhanger van: 'Daar hebben we het een andere keer nog wel over, of ga er thuis eens naar op zoek'.

3 DE LES WERKT TOE NAAR WOW! FEITJES. WAT IS ECHT GAAF AAN HET ONDERWERP?

Je sluit de les af met feiten waarvan de kans groot is dat de leerlingen die echt wow! vinden. 'Dus dankzij het skelet weten we hoe een dino eruit heeft gezien? Wow!' In dit boek vind je daar steeds een suggestie voor.

4 NAVERTELLEN

Aan het eind vraag je: wat ga jij thuis vertellen? Uit onderzoek blijkt dat je informatie die je navertelt, veel beter onthoudt.

5 VERBANDEN LEGGEN

Bij de methode hoort een poster. Voor de hogere klassen gebruik je een wereldkaart. Voor de onderbouw is er een kaart die de onderwerpen in thema's verdeelt. Na elke les hang je een plaatje van het onderwerp van die les naast de kaart op de muur, en je trekt een touwtje naar de plek waar het onderwerp thuishoort. Zo zien de leerlingen wat voor bijzondere dingen ze al hebben geleerd.

Door die presentatie, in de klas of op de gang, gaan de leerlingen na een tijdje verbanden zien. Dus een slak heeft geen skelet, maar wel een stevig huis? Wij hebben wel een skelet, anders zouden we als een pudding in elkaar zakken. Of: In Artis kun je wilde dieren zien. Maar niet meer in heel kleine kooien. In het circus waren vroeger ook wilde dieren, maar dat vinden we geen goed idee meer.

6 STORYTELLING

Een grej is een verhaal dat de leerkracht vertelt. In de bijbehorende diapresentaties vind je beelden die het verhaal ondersteunen. Er staat zo min mogelijk tekst in, hooguit een paar steekwoorden als houvast. Jij vertelt en de klas luistert.

Al deze ingrediënten zaten in die eerste grej. En Micael Hermansson zag, voor het eerst in zijn carrière, nieuwsgierigheid en plezier bij al zijn leerlingen. Hermansson ging er tien jaar mee door en werd daarna een veelgevraagd spreker over presenteren. Hij is regelmatig ook in Nederland te zien.

Oh ja, het raadsel! Waarschijnlijk weet je het antwoord wel.

LEES DIT EERST

ZO GEEF JE DE LES

De tekst op deze bladzijde is **de informatie** die je vertelt in de les. De eerste alinea vertelt aan jou waar de les over gaat.

Aanpassingen voor de onderbouw

10

Onderbouw

Speciaal voor de jongste kinderen op school is de aanpak ietsje anders dan die voor de midden- of bovenbouw.

Voor de onderbouw krijg je maar één suggestie voor een wow!-feit om mee te eindigen. Dat is voor deze leeftijd waarschijnlijk genoeg.

In de lestips krijg je geen kennisvragen. Voor de onderbouw leggen we meer de nadruk op beleving dan op kennis.

Dit **nummer** komt overeen met het nummer van de dia in de presentatie. Bij elke alinea hoort één dia.

Deze vette tekst is het **wow!-feitje** dat je aan het eind van de les vertelt.

Je slaat het tijdens de les over en komt er aan het eind mee als uitsmijter. Ongeveer zo: 'Je hebt net gehoord dat... Maar het is nog veel gaver! Wist je dat ...?'

Hier vind je het raadsel. Dit geef je een dag van tevoren mee naar huis. Op een briefje, online, wat je maar handig vindt. Het raadsel staat ook op de eerste dia.

Hier vind je **alternatieve raadsels**. Ietsje makkelijker of juist moeilijker. Je kunt ook zelf een raadsel bedenken dat uitdagend is voor jouw groep. Een foto of een geluid kan ook.

Hier vind je het **wow!-feit**. Misschien denk je dat jouw groep iets anders veel gaver vindt. Dan vertel je dat.

GOTO 28

PAUW

Pauwen zijn grote kleurrijke vogels. Ze vallen vooral op door hun mooie lange staartveren, die ze overeind zetten. Je ziet ze vaak op de kinderboerderij en in parken.

DIA 2 Als een pauw zijn veren overeind zet, kijken zo'n 150 ogen je aan. Geen echte ogen, hoor, maar ze lijken er wel op. Pauwen oog, zo heten de kleurige rode vlekken in de staartveren van de pauw. Mensen zijn er dol op en gebruiken de veren om hun hooften of huizen mee te versieren.

DIA 3 Pauwen vallen vooral op door de lange staartveren van het mannetje. Om indruk te maken op vrouwtjes, maar vooral om andere mannetjes af te schrikken zet hij die veren vaak omhoog. Zijn staart, die ook wel sleep wordt genoemd omdat hij over de grond sleept, bestaat uit ongeveer 150 staartveren. In de herfst vallen ze uit. Dan kun je ze oprapen. Daarna groeien weer nieuwe aan.

DIA 3 Mensen houden pauwen voor de siet, omdat ze die vogels mooi vinden. Dat noemen we siervogels. Andere vogels, zoals kippen, houden we voor de eieren en het vlees. Je zit er wel een tijd aan vast: pauwen kunnen wel 30 jaar worden.

DIA 4 Het mannetje heeft een haan en het vrouwtje hen, net als bij kippen. Ze hebben allebei een kroonje van veertjes op hun kop. Het vrouwtje is bruin en veel minder opvallend dan het mannetje. Vaak zie je ze over het hoofd omdat het mannetje alle aandacht trekt met zijn prachtige kleuren.

RAADSEL

PRONKT MET ZIJN EIGEN VEREN

ALTERNATIEVE RAADSELS

- Trots als een ...
- Deze vogel is blauw en niet bang voor jou

DIA 2

- Veren overeind: 150 ogen kijken je aan
- Vlekken in staartveren heten pauwenogen
- We versieren er hooften en huizen mee

DIA 3

- Lange sleep van mannetje valt op
- Maakt indruk op vrouwen én mannetjes
- Veren vallen uit en groeien weer aan

DIA 4

- Haan en hen hebben allebei kroontje
- Vrouwtje is bruin en valt niet op

DIA 5

- Blauwe pauw komt uit India
- Kunnen vliegen, maar leven op de grond
- Stapen doen ze in een boom

DIA 6

- Ruimte nodig, lopen liefst vrij rond
- Prima op de kinderboerderij of park
- Lopen niet weg maar niet zien

DIA 7

- Ook bekend om hard schreeuwen
- Kilometer verderop te horen
- Vreemde afschrikken en vrouwtje lokken

DIA 8 WOW!

- We zeggen wel eens dat je zo trots als een pauw kunt zijn. Dat komt omdat we vinden dat pauwen opscheppers zijn, met die ontzettend grote veren. Als wij ergens trots op zijn dan willen we er ook graag mee pronken.

LESTIPS

Vragen

- Waar ben je trots op? Zijn er dingen die je graag aan anderen laat zien, zoals de pauw zijn veren laat zien?

Doen

- Tekent een pauwenveer
- Houd een modeshow, laat zien waar je trots op bent

Flanpie

Schootje: De pauw, kijk en lees
 683tagje
 Naar de kinderboerderij!

Hier vind je een samenvatting van de tekst op de linkerbladzijde. Als steun tijdens de les. De zinnestjes staan ook nog eens in trefwoorden op de dia's.

Hier vind je **tips** waarmee je je les kunt aankleden. Je kunt bijvoorbeeld na afloop een paar vragen stellen. Je kunt die tips ook over de week uitspreiden. Zo kom je steeds weer terug op het onderwerp.

Aantekeningen maken

Aantekeningen maken is bij de onderbouw natuurlijk niet aan de orde. Een tekening maken kan uiteraard wel. Maar bij Grej of the day is het niet de bedoeling dat de leerling erg hard werkt. Gewoon lekker luisteren is genoeg. Natuurlijk kun je ook een leuke activiteit bedenken die bij de les past. Bij elke les in dit boek vind je tips.

TIP

Gebruik een presenter. Dat is zo'n klik-apparaatje dat makkelijk in de hand ligt en waarmee je nieuwe dia's kan presenteren zonder naar je laptop te hoeven lopen. Je kunt je publiek voortdurend blijven aankijken. Als je je laptop voor je zet met daarop de dia die ook op het digibord te zien is, hoef je ook nooit meer achterom te kijken.

Hoe begin je op jouw school?

Je kunt gewoon morgen beginnen. De ervaring met Grej of the day is dat iedere leerkracht wel een of twee keer per week tien minuten kan vrijmaken. Je hoeft dus niet eerst met je hele team erover te vergaderen of te wachten op volgend schooljaar. Leuker is het natuurlijk als je het samen doet, en het effect is veel sterker als je het met de hele school doet. Sommige scholen hebben het in alle klassen ingevoerd.

Zelf lessen maken

Als je de smaak te pakken hebt en gevoel hebt gekregen voor Grej of the day, kun je ook je eigen grejs maken. Je ontdekt dan waarschijnlijk dat het makkelijker lijkt dan het is. Je kunt er met je team een training in volgen.

In de Facebookgroep *Grej of the day – kennis is cool* wisselen leerkrachten ervaringen en tips uit. Ook vind je er lessen die je collega's hebben gemaakt. De lessen die alle sterke ingrediënten van een grej hebben, vind je in de database met collega-presentaties op www.grejoftoday.nl. Leuk als jij je eigen lessen daar ook uploadt!

Op de site vind je ook antwoorden op veelgestelde vragen. Is je vraag nog niet beantwoord, stuur dan een mailtje aan info@grejoftoday.nl. Je krijgt dan een reactie van het Nederlandse GOTD-team.

Overzicht van
alle 50 lessen

ONDERWERP	THEMA	ONDERWERP	THEMA
appel	lichaam/voeding	papegaai	natuur
artis	overig	papier	overig
astronaut	beroepen	pauw	natuur
bakker	beroepen	piano	kunst/cultuur
baksteen	plaatsen/bouwwerken	piraten	personen
circus	kunst/cultuur	pizza	lichaam/voeding
dierenarts	beroepen	plastic soep	natuur
dobbelsteen	overig	poep	lichaam/voeding
duikboot	vervoer	politie	beroepen
ei	lichaam/voeding	post	beroepen
film	kunst/cultuur	schelpen	natuur
geboorte	gebeurtenissen/feestdagen	schoenmaker	beroepen
huis	plaatsen/bouwwerken	skelet	lichaam/voeding
judo	sport	skiën	sport
kasteel	plaatsen/bouwwerken	slak	natuur
kikker	natuur	strandjuten	overig
klavertje vier	natuur	suikerfeest	gebeurtenissen/feestdagen
lieveheersbeestje	natuur	tandwielen	overig
luchtballon	vervoer	tong	lichaam/voeding
max velthuijs	personen	vlaggen	overig
mier	natuur	wind	natuur
mus	natuur	wol	natuur
museum	kunst/cultuur	zebrapad	vervoer
panda	natuur	zeilboot	vervoer
pannenkoek	lichaam/voeding	zwemmen	sport

personen

natuur

overig

sport

beroepen

gebeurtenissen

feestdagen

verkeer

vervoer

kunst

cultuur

lichaam

voeding

plaatsen

bouwwerken

Politie

De politie zorgt ervoor dat het veilig is en jij rustig kunt slapen. Agenten vangen boeven en helpen je als je in nood bent.

DIA 2 De politie zorgt ervoor dat het veilig is bij jou in de buurt. Politieagenten lopen of rijden daarom de hele dag rondjes. Intussen letten ze goed op of er ergens “iets misgaat”. Dat noemen ze surveilleren of toezicht houden. Dat doen ze ook 's nachts, zodat jij rustig kan gaan slapen. Alleen al door zich veel op straat te laten zien, zorgen agenten ervoor dat mensen zich netjes gedragen.

DIA 3 Als er toch “iets misgaat”, treedt de politie op. De agenten proberen het probleem op te lossen. Soms hoeven ze alleen maar te waarschuwen of een tip te geven. Bijvoorbeeld: zet je fiets op slot anders wordt hij misschien gestolen. Of: je mag niet midden in de nacht andere mensen wakker schreeuwen, anders krijg je een bekeuring.

DIA 4 Als je niet wil luisteren of de regels expres overtreedt, kan de politie een bekeuring uitschrijven. Bijvoorbeeld als je te hard rijdt, of doorrijdt met de auto of fiets terwijl het verkeerslicht op rood staat. Of ergens loopt waar je niet mag zijn, bijvoorbeeld waar een bordje ‘verboden toegang’ hangt. De agent schrijft dan op een geel briefje - de bon - hoeveel boete je moet betalen.

DIA 5 Wie echt iets ergs doet, zoals stelen of inbreken, wordt door de politie gearresteerd. Agenten vangen de boef en brengen hem naar het politiebureau. Daar zoeken andere agenten - van de recherche - uit wat de boef precies heeft gedaan. Ze onderzoeken ook of de boef al eerder iets heeft gedaan wat niet mag. Zo hoopt de politie ook nog misdrijven op te lossen waarvoor ze nog geen dader hadden gepakt. Niet de politie, maar een rechter beslist welke straf de boef krijgt

DIA 6 De politie is streng tegen iemand die iets fout doet, maar aardig als je hulp nodig hebt. Je hoeft dus alleen bang te zijn voor de politie als je iets verkeerd hebt gedaan. Vaak treden agenten ook op als redder in nood, zoals bij verkeersongelukken of ruzies. Speciaal voor kinderen die iets naars hebben meegeemaakt, hebben agenten altijd een knuffelbeer bij zich om te troosten.

DIA 7 Agenten dragen een uniform zodat je ze makkelijk kunt herkennen. Als je niet bij de politie werkt, mag je zo'n uniform niet dragen. Elk land heeft weer andere uniformen voor de politie. Toch zie je meteen dat het een politieagent is! Meestal dragen agenten een veiligheidsvest over hun uniform dat beschermt tegen wapens.

DIA 8 Aan hun riem of koppel dragen agenten spullen die ze nodig kunnen hebben bij hun werk: hun pistool, handboeien en een zaklamp. Daarnaast een portofoon of walkietalkie, waarmee ze kunnen praten met andere agenten. **Politieagenten en mensen van het leger zijn de enigen die – als het echt nodig is voor hun werk – mogen schieten.**

DIA 9 De politie gebruikt veel verschillende voertuigen om overal snel te kunnen zijn: de politieauto en -motor zijn het bekendst, maar misschien heb je ook wel eens een politiefiets, -boot of -helikopter gezien? Je herkent ze aan de opvallende strepen. Met de sirene en het zwaailicht aan heeft de politie voorrang en moet iedereen aan de kant.

DIA 10 Behalve mensen werken er ook dieren bij de politie. Paarden worden bijvoorbeeld ingezet bij voetbalwedstrijden of andere grote groepen mensen. De agent zit lekker hoog en kan zo alles goed zien. Honden helpen om boeven te pakken of spullen te zoeken.

ALTERNATIEVE RAADSELS

- Uniform, pistool en handboeien
- Boeven vangen en mensen helpen

DIA 2

- Zorgt voor veiligheid in de buurt
- Door surveilleren of toezicht houden
- Mensen gedragen zich netjes bij zien van politie

DIA 3

- Treedt op als het "mis" gaat
- Soms alleen waarschuwing of tip

DIA 4

- Niet luisteren of overtreding van regels?
- Dan krijg je een bekeuring
- Geel briefje (bon) met boete

DIA 5

- Dief of inbreker wordt gearresteerd
- Politie brengt boef naar bureau voor onderzoek
- Rechter beslist over de straf, niet politie

DIA 6

- Bang zijn voor politie is niet nodig
- Vaak ook redder in nood, bij ongelukken of ruzies
- Agenten hebben troostbeer voor kinderen

DIA 7

- Opvallend uniform ter herkenning
- Elk land andere politie-uniformen
- Veiligheidsvest over uniform tegen wapens

DIA 8

- Aan koppel hangen spullen voor hun werk
- Pistool, handboeien en zaklamp
- Portofoon om mee te praten

DIA 9

- Verschillende voertuigen met opvallende strepen
- Moeten overal snel kunnen zijn
- Sirene en zwaailicht? Opzij!

DIA 10

- Ook dieren werken bij politie
- Agent te paard zit lekker hoog
- Honden helpen boeven vangen en speuren

DIA 11 WOW!

- Behalve het leger mag de politie als enige schieten als dat nodig is

LESTIPS

Vragen

- Speel jij weleens politieagentje? Of ben jij liever de boef?

Doen

- Online vind je heel veel leuke knutsel-ideeën, van kleurplaten tot politiepetten en -hesjes en handboeien.
- Lees voor uit de reeks *Agent en Boef* (Tjibbe Veldkamp)

Filmpje

Schooltv: Koekeloere Houd de dief!